

Nabestaandenzorg op de spoedeisende hulp

Katrien Adriaenssens - SEH arts

Community of Practice PZ

14 mei 2024

inhoud

- ▶ 1. positie van nabestaandenzorg
- ▶ 2. nabestaandenzorg op de SEH
- ▶ 3. good clinical practice
- ▶ 4. nabestaandenzorg in het MUMC+
- ▶ 5. cijfers van 2023
- ▶ 6. End of Life Project SEH

1. Positie van nabestaandenzorg

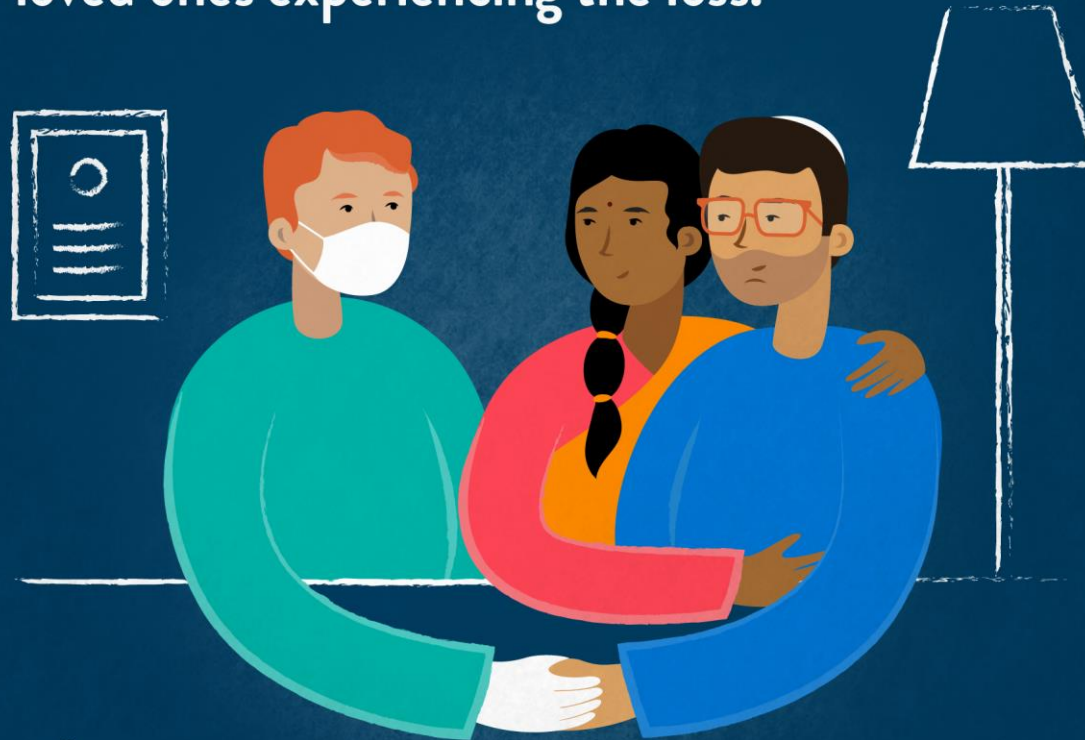

4 fasen van palliatieve zorg

- Ziektegerichte palliatie
- Symptoomgerichte palliatie
- Begeleiding in de stervensfase
- Nazorg

WHO

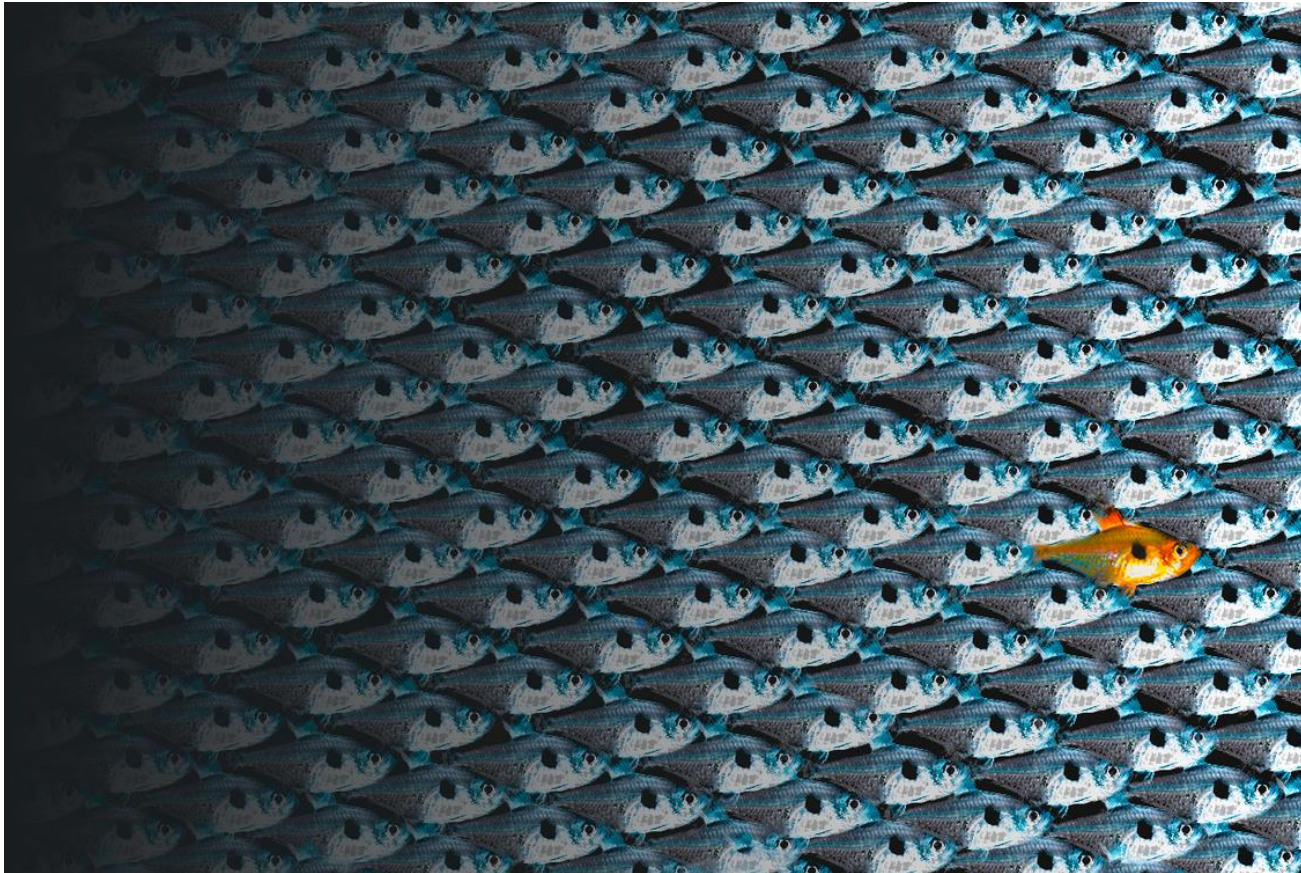
Palliative care must include **bereavement services** which are adapted to the faith, culture, and individual preferences of the loved ones experiencing the loss.

Literatuur

- ▶ Heel veel te vinden over nabestaandenzorg na palliatieve zorg thuis of in hospice
- ▶ Veel literatuur over nabestaandenzorg na het overlijden van een kind
- ▶ Wel wat over nabestaandenzorg na opname in het ziekenhuis of IC
- ▶ Weinig over nabestaandenzorg na een overlijden op de SEH

2. Nabestaandenzorg op de SEH

Hetzelfde maar toch anders

Verlies van een naaste op de SEH

- ▶ Meestal :
 - ▶ Onverwacht
 - ▶ Heftig
 - ▶ Moeilijke omstandigheden
 - ▶ Onbekende artsen
 - ▶ ...

Persisterende Complexe Rouwstoornis (1)

- ▶ Minstens 1 jaar
 - ▶ Het verdriet betert niet
 - ▶ Zelf willen sterven
 - ▶ Het leven is leeg
 - ▶ Dagelijkse dingen lukken niet
-
- ▶ 5-10% van de rouwenden
 - ▶ Erkend als psychische stoornis in DSM-V

Persisterende Complexe Rouwstoornis (2)

Meer kans indien:

- onverwacht overlijden
- gewelddadig overlijden (trauma, zelfmoord)
- idee dat persoon geleden heeft/pijn gehad heeft
- + schuldgevoelens

► = SEH overlijdens

Is de kans op een persisterende complexe rouwstoornis kleiner indien men nazorg krijgt?

GEEN ANTWOORD

- ▶ Studies uit de psychiatrie jaren '80 en '90
- ▶ Hoe nazorg definiëren?

Accompanying people through times of bereavement with **compassion and support** can help loved ones to process their grief and celebrate the lives of those they have lost.

World Health
Organization

3. Nabestaandenzorg = good clinical practice

- ▶ Kaartje van de hulpverleners na het overlijden
 - ▶ Kaartje van het ziekenhuis na overlijden
 - ▶ Kaartje 1 jaar na overlijden
 - ▶ Telefoontje na 6 weken, 6 maanden en 1 jaar
 - ▶ Live afspraak
 - ▶ ...
-
- ▶ Combinatie van bovenstaande?

Format nabestaandenzorg

- ▶ Praktische follow up vs emotionele follow up
- ▶ Obductie/genetische afwijking, lotgenotencontact, website, facturatie, etc
- ▶ Organisatie
 - ▶ multidisciplinair (vpk, arts, geestelijke gezondheidszorg ,...), enkel arts of een bereavement team (vb ED Grief Support Program in Philadelphia).

4. Nabestaandenzorg in het MUMC+

- ▶ Patientenwebsite : bij 'gegevens opvragen'
- ▶ Niets in ODIN
- ▶ verpleegafdelingen : verschillende manier van aanpak
- ▶ IC
- ▶ PICU

En op de SEH?

- Moeilijk door :
 - Afwezigheid familie bij onverwacht overlijden
 - Shiftenwerk/ overdracht patiënt
 - Lichaam niet meteen vrijgegeven
 - Multidisciplinair werk : wie gaat het doen?
 - ...

Nabestaandenzorg op de SEH

- ▶ Sinds 1-1-2022
- ▶ Denise en Katrien
- ▶ Gegevens uit E-care
- ▶ Handgeschreven kaartje in dezelfde week

Planning gesprek

Brief naar laatst bekende adres na 6 weken met vrijblijvende uitnodiging om langs te komen voor gesprek en eventueel bezoek aan (trauma)kamer,

- ▶ Als specialisme geen gesprek heeft aangeboden
- ▶ Exclusiecriteria
- ▶ Live gesprek
- ▶ Kunnen betrokkenen bijvragen (ambulance, verpleging, reanimatieleider)
- ▶ Kiezen manier van communicatie (telefoon, mail, 1 binnenloper)

Uitnodigingsbrief

Aan de nabestaanden van

Spoedeisende Hulp

uw kenmerk
ons kenmerk
doorkiesnummer 043-387
datum 13 mei 2017

Betreft: Uitnodiging nagesprek Spoedeisende Hulp

Geachte familie,

Onlangs is [naam], geboren [geboortedatum], overleden op de Spoedeisende Hulp afdeling van het Maastricht UMC+. Namens de afdeling Spoedeisende Hulp wil ik u condoleren met dit verlies.

Misschien voelt u de behoefte om nog eens samen met ons terug te kijken op wat er allemaal is gebeurd. Wij bieden u de mogelijkheid tot een gesprek met een van onze spoedeisende hulpartsen die bij de behandeling betrokken was. Tijdens dit gesprek zullen we samen met u ingaan op hetgeen gebeurd is tijdens het verblijf op de Spoedeisende Hulp. Mocht u toestemming hebben gegeven voor obductie, dan wordt tijdens dit nagesprek ook de uitslag van dit onderzoek besproken.

Indien u gebruik wilt maken van deze uitnodiging, dan kunt u telefonisch contact opnemen met de Spoedeisende Hulp via telefoonnummer 043-387 6700.

Met vriendelijke groet,

Medisch manager Spoedeisende Hulp

5. Cijfers van 2023

- ▶ 55 overlijdens
- ▶ 7x uitnodiging door eigen specialisme
- ▶ 3x exclusie
- ▶ 45 brieven verstuurd
- ▶ 8x gesprek gevoerd, 1x obductie besproken

NIEUW 2024: Samenwerking Geestelijke Gezondheidszorg

- ▶ Praktijkverbeterend project
- ▶ Sinds 1-1-2024
- ▶ Trial voor 1 jaar, dan evaluatie
- ▶ Bencé Banki
- ▶ Gesprekken samen voeren
- ▶ Medische + spirituele begeleiding
- ▶ Eventueel doorverwijzing, niet zelf follow up

Discussie

- ▶ Unaniem positieve reacties door nabestaanden
- ▶ Geen cijfers, wel verslag van gesprek, uitspraken, verbeterpunten
- ▶ Pro-actief benaderen van vragen rond medische zorg en procedures vermindert spanning en maakt de negatieve gebeurtenis transparanter
- ▶ Team : dankbaar werk, zinvol, rewarding. Eens iets anders dan kort en vlug contact. Nog positiever ervaren bij opvolging in de tijd.
- ▶ Nadeel : arbeidsintensief, patientengeheim(?)

6. End of Life project op de SEH

- ▶ Verbouwing familiekamer
- ▶ Aanschaf boeken
- ▶ Rouw bij kinderen
- ▶ Nabestaandenformulier
- ▶ Praktische info voor nabestaanden
- ▶ Wetenschap
- ▶ Samenwerking

Peer Support

- ▶ Informeel netwerk van verpleegkundigen
- ▶ Verpleegkundigen die formeel de scholing gevolgd hebben
- ▶ Doktersassistente en secretaresse gaan de opleiding volgen
- ▶ Vacature peer support arts

peer support

En nu?

- ▶ End of Life Team samenstellen
- ▶ Langdurige follow up realiseren
- ▶ End of Life project verder vorm geven
- ▶ Artikel
- ▶ Sensibiliseren andere SEH's, ook in België

